Вазорати корҳои дохилии
Ҷумҳурии Тоҷикистон
Академия

ЛЕКСИЯ
Аз фаннӣ ҳуқуқи граждаӣ
Мавзуӣ №3: Шартномаи таъминоти якумрӣ бо саробонӣ.

Вақт 3- соат:
Лексия 2- соат:
Семинар1- соат:

Дар ҷаласаи кафедраи фанҳои ҳуқуқи гражданӣ муҳокима ва тасдиқ шудааст.
Протокол №__аз ____________________

Душанбе – 2020

Нақшаи лексия:

С1. Мафҳум ва мазмун шартномаи таъминоти якумри бо сробонӣ.

С2. Ӯҳдадори дар мавриди таъминот бо саробонӣ.

С3. Бе кор кардани шартномаи таъминоти якумрӣ бо саробонӣ.

Адабиёт

1. Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 6 – уми ноябри соли 1994.
2. Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон қисми I. аз 30 июни соли 1999.
3. Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон. Қисми II. 12 декабри соли 1999.
4. Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон қисми III. аз 1 –уми Марти соли 2005.
5. Ҳуқуқи гражданӣ. Қисми I. – Душанбе: «ЭР-граф», 2007, 432 саҳ.
6. Ҳуқуқи гражданӣ. Қисми II. – Душанбе: «ЭР-граф», 2007, 538 саҳ.
7. Гражданское право. Част 2 (конспект лекций). – М.: «Издателство ПРИОР», 1999. – 160 с.
8. Гражданское право в схемах. Часть вторая. Учебное пособие. Под ред. к.ю.н., доц. Еремичева И.А. М.; МЮУ России. Издательство «ЩИТ-М», 1998 – 245с.
9. Комментарий к гражданскому кодексу Российской Федерации, част второй ()постатейный). Изд. 3-е, испр и доп. /Руководитель авторского коллектива и ответственный редактор доктор юридических наук, профессор О.Н. Садиков – М.: Юридическая фирма КОНТРАКТ; ИНФРА. М, 1998. – 799 с.
10. Комментарий к гражданскому кодексу Российской Федерации, част первой ()постатейный). Изд. 3-е, испр и доп. /Руководитель авторского коллектива и ответственный редактор доктор юридических наук, профессор О.Н. Садиков – М.: Юридическая фирма КОНТРАКТ; ИНФРА. М, 1998. – XXII, 778 с.
11. **Сборник типовых договоров.** Более 50 базовых форм / сост. С23 К. П. Васильев. – 2-е изд., испр. – М.: Издателство «Омега-Л», 2009. – 223 с + CD. – (Библотека типовых документов).

ҶС1. Мафҳум ва мазмун шартномаи таъминоти якумри бо сробонӣ.

Мувофиқи шартномаи таъминоти якумри бо саробони шаҳрванд ҳавлии истиқомати, хона ё дигар амволи ғайриманқулеро, ки ба ӯ тааллуқ дорад, ба моликияти пардозандаи саробон, ки ӯҳдадор мешавад ин шаҳрванд ва (ё) шахси сеюми нишондодаи ӯро якумри бо саробони таъмин мекунад, таҳвил медиҳад.

Шартномаи таъминоти якумри бо саробони метавонад ба фоидаи якчанд шаҳрванд, ки онҳо ба гирифтани ҳиссаи тахминии баробар ҳуқуқ пайдо мекунанд, баста шавад. Дар сурати фавти яке аз гирандагони таъминот ҳуқуқи гирифтани ҳиссаи таъминот ба гирандаи таъминоте, ки зинда мондааст мегузарад ва агар дар шартнома тартиби дигаре пешбини нагардида бошад дар сурати фавти охирин гирандаи таъминот ӯҳдадории пардохти таъминот қатъ мегардад.

Шакли шартномаи таъминоти якумрӣ бо саробонӣ.

Шартномаи таъминоти якумри бо саробонӣ дар шакли хатти баста шуда ба тариқи нотариали тасдиқ карда мешавад ва шартномае, ки бегона кардани амволи ғайриманқулро бо шарти таъминоти якумри бо саробонӣ пешбини менамояд, ҳамчунин ба қайди давлати гирифта мешавад.

Риоя накардани қоидаҳои пешбиникардаи қисми якуми ҳамин модда боиси беэътибор шудани он мегардад. Чунин аҳд эътибор надорад.

ҶС.2 Ӯҳдадори дар мавриди таъминот бо саробонӣ.

Ӯҳдадории пардозандаи саробони дар мавриди таъминот бо саробонӣ метавонад аз таъмини эҳтиёҷот ба манзил, хӯрок ва пӯшок ва агар вазъи саломатии шаҳрванд талаб намояд, ҳамчунин аз нигоҳубини ӯ иборат бошад.

Дар шартнома ҳамчунин аз тарафи пардозандаи саробони пардохта шудани хароҷоти хизматрасонии маросими пешбини шуда метавонад.

Дар шартнома бояд арзиши тамоми ҳаҷми таъминот бо саробони муайян карда шавад. Зимнан ҳаҷми умумии таъминот дар як моҳ наметавонад аз андозаи дукаратаи ҳадди ақали музди меҳнат, ки бо қонун муқаррар гардидааст, камтар бошад.

Ҳангоми ҳалли баҳси байни тарафҳо ба вуҷудомада оид ба ҳаҷми таъминоте, ки ба шаҳрванд расонида мешавад ё бояд расонида шавад, суд бояд қоидаҳои шартнома ё қонунро дастури амал қарор диҳад.

Бо пардохтҳои давра ба давра иваз намудани таъминоти якумри

Дар шартнома имконияти бо пардохти пулии давра ба давра иваз намудани таъминоти моли бо саробони пешбини шуда метавонад.

Таваккали тасодуфан нобуд шуда ё зарар дидани амволи дода шуда

Тасодуфан нобуд шудан ё зарар дидани амволи ба саробон супорида, ӯро аз таъмини саробони озод наменамояд.

Радди шартномаи таъминоти якумри бо саробони

Агар дар натиҷаи вайрон кардани ӯҳдадориҳои шартномави ё тоқатнопазир гардидан ё бо сабабҳои дигари ҷидди аз ҳад зиёд душвор гардидани муносибат тарафҳо метавонанд аз шартномаи таъминоти якумри бо саробони даст кашанд.

Агар шартнома тартиби дигареро пешбини нагардида бошад амволи тибқи шартнома супорида, дар сурати қатъ ёфтани шартнома ба саробон баргардонда мешавад ва хароҷоти то қатъи шартнома барояш ҷуброн карда намешавад.

Бегона кардан ва истифода бурдани амволе, ки барои таъминоти якумри таҳвил дода шудааст

Пардозандаи таъминот ҳақ дорад амволи ғайриманқулеро, ки ба ӯ барои таъминоти якумри таҳвил дода шудааст, танҳо дар сурати мавҷуд будани ризоияти гирандаи таъминот бегона кунад, ба гарав гузорад ё ба тарзи дигар истифода барад.

Пардозандаи таъминот вазифадор аст ҳамаи тадбирҳои зарурирo андешад, ки дар давраи расонидани таъминоти якумри бо саробони истифодаи амволи зикршуда боиси кам шудани арзиши ин амвол нагардад.

Дар сурати ба саробон додани амвол, гирандаи таъминот нисбати таъмини ӯҳдадори ҳуқуқи ба гарав мондани ин амволро дорад.

ҶС3. Бе кор кардани шартномаи таъминоти якумри бо саробонӣ.

Шартномаи таъминоти якумри бо саробони метавонад бо талаби тарафҳо бекор карда шавад. Дар ҳолати шартномаро куллан риоя накардани саробон, гирандаи таъминот ҳуқуқ дорад бекор кардани шартномаро талаб намояд.

Қатъи таъминоти якумри бо саробони

Ӯҳдадории таъминоти якумри бо саробони ба сабаби фавти гирандаи таъминот қатъ мегардад. Дар сурати аз тарафи пардозандаи таъминот ба андозаи муҳим вайрон карда шудани ӯҳдадориҳои ӯ гирандаи таъминот ҳуқуқ дорад баргардонидани амволи ғайриманқули барои таъминоти якумри таҳвил дода шударо ё ба ӯ пардохтани нархи харида гирифтани таъминотро талаб намояд. Зимнан, пардозандаи таъминот ҳуқуқ надорад ҷуброни хароҷотеро, ки вобаста бо таъминоти гирандаи таъминот анҷом дода шудааст, талаб намояд.

Оқибати фавти саробон

Дар сурати фавти саробон ӯҳдадории саробони ба ворисоне мегузарад, ки амволи додаро қабул кардаанд. Дар сурати аз мерос даст кашидани ворис (ворисон) амвол ба гирандаи таъминот баргардонда мешавад ва дар натиҷаи ин шартнома қатъ меёбад.

Муаллими кафедраи фанҳои
ҳуқуқӣ граждании Академияи ВКД
Ҷумҳурии Тоҷикистон
Лейтенанти калони милитсия Давлатзода Ҳ.М.,